

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ОЛИЙ ТАЪЛИМ, ФАН ВА ИННОВАЦИЯЛАР ВАЗИРЛИГИ
ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ИҚТИСОДИЁТ УНИВЕРСИТЕТИ**

Қўлёзма ҳуқуқида
УДК: 338.24:6.01

Қудратов Нуриддин Хамза ўғли

**РИВОЖЛАНГАН МАМЛАКАТЛАРДА ИННОВАЦИОН
ФАОЛИЯТНИ ТАРТИБГА СОЛИШ УСУЛЛАРИ**

70411201 “Менежмент” (тармоқлар ва соҳалар бўйича)

Магистр
академик даражасини олиш учун ёзилган

диссертация

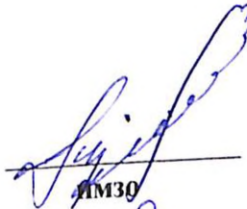
Илмий раҳбар: Доц. Юсупова Д.Т.

Тошкент-2023

Магистрлик диссертация иши “Менежмент” кафедрасида
дастлабки ҳимоядан ўтган.

7 - сонли баённома “ 15 ” май 2023 й.

Кафедра мудири: Йўлдошев Н.Қ.

ИМЗО

15.05.2023
сана

Илмий раҳбар: Юсупова Д.Т.

ИМЗО

15.05.2023 й.
сана

Талаба: Қудратов Н.Х.

ИМЗО

15.05.2023 й.
сана

АННОТАЦИЯ

Тадиқикотда бугунги кунда ривожланган мамлакатларда инновацион фаолиятни тартибга солиш усуллари ўрганилган. Корхоналарнинг илмий-техникавий ва инновацион фаолиятини самарали инновацион муҳитни шакллантиришнинг асосий шартларидан бирига айланиб бораётгани асослаб берилган.

Инновациялар замонавий иқтисодиётда унинг фаолиятининг объектив элементи бўлган асосий рол ўйнайди. Замонавий шароитда тез ўзгарувчан дунё корхоналардан бошқа бошқарув усуллари талаб қилади. Маҳсулотнинг ҳаёт айланишининг қисқариши, бозор ва истеъмолчиларнинг ўсиб бораётган эҳтиёжлари ишлаб чиқарувчиларни ўзгарувчан бозор шароитларига мослашишга мажбур қилмоқда. Жамиятдаги ўзгаришларга энг тез жавоб бера оладиган ва инновацияларни амалга ошира оладиган киши ғолиб ҳисобланади. Уларсиз ишлаб чиқаришнинг ўсишини таъминлаш, унинг самарали ривожланиши учун шароит яратиш мумкин эмас.

Тақиқотда ривожланган мамлакатларда инновацион фаолиятни ҳуқуқий тартибга солиш ва давлатнинг инновацион сиёсатини ривожлантиришни ўрганади, қонунчиликнинг ушбу алоҳида қисмининг ривожланиши, унинг камчиликлари ва аниқ (айрим) таклиф ва тавсияларни ишлаб чиқишга нима имкон берганлигини кўрсатади. Ривожланган мамлакатларда илмий ва техник фаолиятни бошқариш самарадорлигини оширишга қаратилган. Инновацион фаолиятни амалий амалга ошириш адекват ахборот таъминотига асосланган янгиланган дастур-мақсадли ёндашув асосида амалга оширилиши керак.

Таянч иборалари: инновацион фаолият, новация, инновация, инновацион фаоллик, инновацион зоя, бизнес инкубатор, стартап, мониторинг, тартибга солиш усуллари, корхона, ривожланган мамлакатлар.

МУНДАРИЖА	
Аннотация.....	3
Мундарижа.....	4
Келтирилган жадваллар рўйхати.....	5
Келтирилган расмлар рўйхати.....	6
Келтирилган қисқартмалар.....	7
I БОБ. КИРИШ.....	8
1.1. Диссертация мавзусининг асосланиши ва унинг долзарблиги..	9
1.2. Тадқиқотнинг мақсади ва вазифалари.....	10
1.3. Тадқиқотнинг асосий муаммолари ва саволлари.....	11
1.4. Тадқиқотнинг объекти ва предмети.....	11
1.5. Диссертация таркибининг қисқача тавсифи.....	11
II БОБ. АДАБИЁТЛАР ШАРҲИ.....	13
2.1. Мамлакат иқтисодиёти барқарорлигини таъминлашда инновацион ривожланишнинг илмий-назарий асослари шарҳи.....	13
2.2. Инновацион фаолиятини давлат томонидан қўллаб-қувватлашга қаратилган қарорлар, меъерий ҳужжатлар шарҳи.....	31
III БОБ. МЕТОДОЛОГИЯ.....	35
3.1. Ривожланган мамлакатларда инновацион фаолиятнинг ижтимоий ва иқтисодий самарадорлигини баҳолаш ҳамда давлат томонидан тартибга солишнинг услубий жиҳатлари.....	35
3.2. Инновацион жараёнлар иқтисодий самарадорлигини баҳолаш услубиётини такомиллаштиришнинг асосий йўналишлари.....	53
IV БОБ. ТАҲЛИЛ ВА НАТИЖАЛАР.....	63
4.1. Ўзбекистон Республикаси Инновацион ривожланиш вазирлиги фаолиятининг таҳлили.....	63
4.2. Ривожланган мамлакатлар мисолида Ўзбекистонда инновацион фаолиятни тартибга солиш тажрибаси.....	80
V БОБ. ХУЛОСА.....	86
5.1. Тадқиқотдан олинган хулосалар.....	86
5.2. Тадқиқотнинг асосий таклифлари ва тавсиялари.....	90
Фойдаланилган адабиётлар.....	93
Иловалар.....	99

*Кўрсатилган жадвалдаги чизиқлар кўринмас ҳолатга келтирилади.
Ўнг тарафга бетлар ёзилади.*

I БОБ. КИРИШ

Замонавий иқтисодий ривожланиш ўлчови жамиятнинг бутун иқтисодий салоҳиятига таъсирида ишлаб чиқаришнинг технологик усулини тубдан ўзгартиришдир. Инновацион ўзгаришлар нафақат жамиятнинг ишлаб чиқарувчи кучларини ўзгартиради, балки ижтимоий-иқтисодий жараёнлар тизимининг марказий бўғини ҳамдир. Инновацион ривожланиш концепцияларига кўра, техника ва технологиядаги инновацияларнинг ҳар бир янги авлоди ижтимоий ҳаётда ўз таъсир доирасини кенгайтиради.

Инновацион фаолият - бу жамият ҳаётидаги энг муҳим воқелиги бўлиб, у давлатнинг нормал фаолияти ва фуқаролар ҳаётини таъминлаш учун кўплаб муҳим омилларни, хусусан, ижтимоий-сиёсий, иқтисодий, жамоат ва бошқаларни ўз ичига олади. Ушбу турдаги фаолият соҳасининг торроқ таърифи янги билимлар ва илмий-техникавий ишланмаларни қўллаш орқали ишлаб чиқариш аспектидаги ўртасидаги ўзаро таъсирнинг энг янги даражасини таъминлашни назарда тутади. У бутун мамлакат фаолиятида жиддий рол ўйнаганлиги ажабланарли эмас, шунинг учун унинг ресурсларини назорат қилиш ва малакали бошқариш зарурати тўлиқ оқланади. Шу муносабат билан, ривожланган мамлакатларда инновацион фаолиятни давлат томонидан тартибга солиш усуллари устувор аҳамияти ҳақида савол туғилади.

Мамлакат фаолиятининг инновацион соҳаси ўз-ўзидан ишлаб чиқариш ва саноат соҳасида ишлаб чиқариш ва илмий соҳалар ўртасидаги энг муҳим бўғинга айланиши мумкин бўлган турли хил ноу-хауларни яратиш ва тарқатишни таъминлайди. Бунинг ҳисобига, ўз навбатида, фуқароларнинг техник ва иқтисодий ижтимоий эҳтиёжлари амалга оширилади. Аммо агар ривожланган мамлакатларда инновацион фаолиятни давлат томонидан тартибга солишнинг мақсад ва вазифаларини тўғри бажариш таъминланмаса, ушбу фаолият соҳасида бирон бир муваффақият ҳақида гапириш қийин. Ахир, бундай саноатни назорат